

Årsberetning 2016

DN Ringkøbing-Skjern

Mundtlig beretning

Medlemmer og bestyrelse

I 2016 har DN 728 medlemmer i kommunen, en tilbagegang på 6 medlemmer i forhold til 2015 (734).

Afdelingen har ved årets slutning 12 bestyrelsesmedlemmer.

Tre af afdelingens medlemmer har udgjort et forretningsudvalg, som også varetager formandsfunktioner.

Der har været afholdt 6 afdelingsmøder. I møderne har også deltaget suppleanter.

Den interne kommunikation er i øvrigt foregået via Podio, mails og telefon.

Deltagelse i offentlig debat

Afdelingen har været aktiv i den offentlige debat

- i DN's kampagne for beskyttelse af kysterne og arrangeret en demonstration ved rådhuset i Ringkøbing
- ved et offentligt møde om Nationalpark Thy og
- med læserbreve imod statens og kommunens planer om nye vindmølleparker udfor kysten på Holmsland Klit og i den sydlige del af kommunen
- deltagelse i to tv-debatudsendelser om nye vindmøller i disse områder.

Den folkelige stemme for beskyttelse af kysterne har medvirket til, at regeringens planer om forringelser af beskyttelsen er blevet forbedrede, bl.a. takket være rød blok partierne. Modsat vil rød bloks medvirken i det nylige energiforlig medføre alvorlige forringelser af kystnære områder, når der opstilles vindmøller ud for Holmsland Klit.

Tilbud til medlemmerne

Medlemmerne er blevet inviteret til 14 natur-ture, en demonstration og ét foredrag i årets løb. En del af turene har været i samarbejde med andre organisationer som DOF Vestjylland, Naturstyrelsen, Svampeforeningen Æ Skurrehat og Lystbækgård. Desuden har vi medvirket på Økologisk Høstmarked i Vestjyllands Højskole og Skovens Dag.

Afdelingen har udsendt 6 elektroniske nyhedsbreve til medlemmerne i løbet af året.

Frivillig naturpleje

Medlemmer af bestyrelsen og frivillige har arbejdet med pleje af fredede og beskyttede arealer ved Bundsbæk og Øster Lem Hede.

Et DN oplæg til kommunen om pleje og frivilligt arbejde på de fredede arealer Dejbjerg Hede og Rejkær Sande er det desværre ikke blevet fulgt op af kommunen.

Til det frivillige arbejde med naturpleje har afdelingen fået bevilget knap 100.000 kr. fra DN/Velux Fonden, fra puljen Grønt Guld til indkøb af redskaber og køb af materialer til hegning m.v. på Danmarks Naturfunds areal i Bundsbæk, til rydning af træer og slåning af stier og til etablering af sti i Stadil. Vi er således veludstyret til frivilligt arbejde med naturpleje og håber, at vi kan engagere flere medlemmer i denne aktivitet, som vi gerne vil udvide.

Repræsentation i råd og repræsentantskab

Afdelingen har plads i kommunens Grønt Råd, i Naturstyrelsen Blåvandhuks brugerråd, i DNs repræsentantskab og har deltaget i deres møder og arbejdsgrupper. Desuden har vi plads i Naturstyrelsens brugerråd for Skjern Enge og Vest Stadil Fjord og kommunens plejegruppe vor Værnengene.

Høringssvar og reaktion på kommunale afgørelser

En meget vigtig del af afdelings arbejde er at afgive høringssvar til kommune- og lokalplaner, debatoplæg mv. fra Ringkøbing-Skjern Kommune samt kommentere den kommunale sagsbehandling.

Afdelingen har gennemgået kommunes mange debatoplæg og forslag til lokalplaner og tillæg til kommuneplan og i 2016 givet høringssvar om modvilje og ændringer i 10 tilfælde, herunder især vindmølleprojekter, men også om hytteprojekt i Hvide Sande, øgede byggemuligheder i sommerhusområder, og det nye oplevelsescenter Naturkraft..

Der er givet forhåndsudtalelse om 3 projekter.

Høringssvar til kommunen og regionen (Råstofplan) i 2015 har desværre ikke udvirket ændringer i den videre planlægning.

Klagesager og rejste sager

Afdelingen har desuden gennemgået kommunens og statens mange afgørelser i henhold til naturbeskyttelsesloven, miljøloven, skovloven, råstofloven m.fl. og påklaget 8 af disse sager i 2016, bl.a. en ansøgning byggeri af villa i det åbne land, ansøgning om etablering af bro og sti over Nymindestrømmen og 2 ansøgninger om vandboringer. I en sag om placering af ny bolig er påklagen trukket tilbage efter at placeringen er ændret.

Af tidligere påklagede sager har DN fået medhold i 2 sager og har tabt 1 sag, mens kommunen har trukket 2 sager tilbage.

I 2016 har afdelingen efter henvendelse rejst 5 sager over for kommunen. Et stort antal sager, som er rejst i de foregående år er stadigvæk verserende, hvilket er ret utilfredsstillende.

Værnengene – stadig en kampplads

Af særlig betydning har en tidligere påklage af en sag og rejsning af sager på Værnengene for overtrædelser af lovgivningen. I den påklagede sag fik DN medhold i Klagenævnet, som efterfølgende fik medhold ved Landsretten efter anke fra lodsejerne, men er nu af lodsejerne anket til Højesteret.

De rejste sager indgår i en klage fra DN til EU og senest en klage til Statsforvaltningen fra DN over kommunens administration af §3 beskyttede arealer.

Baggrunden er uenighed mellem lodsejere, kommunen og DN om driften af engene for at sikre beskyttelsen de beskyttede arealer i.h.t. Natura 2000 kravene og naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Lodsejerne og kommunen mener, at store del af engene kan omlægges, hvilket forringer betingelserne for fuglelivet og ikke er i overensstemmelse med lovgivningen efter DNs opfattelse.

Skriftlig beretning

Medlemmer og organisation.

I 2016 har DN 728 medlemmer i kommunen, en tilbagegang på 6 medlemmer i forhold til 2015 (734).

Afdelingen har ved årets slutning 12 bestyrelsesmedlemmer.

Tre af afdelingens medlemmer (Kristian Pedersen, Tage Madsen og Per Mikkelsen) udgør et forretningsudvalg, som også varetager formandsfunktioner.

Der har været afholdt 6 afdelingsmøder.

Den interne kommunikation er i øvrigt foregået via Podio, mails og telefon.

Der er nedsat et antal grupper med en udpeget tovholder, som varetager de forskellige faste opgaver.

Listen over bestyrelsesmedlemmer og grupper fremgår af hjemmesiden

www.dn.dk/ringkøbingskjern under ”Om DN Ringkøbing-Skjern/Hvem er vi”.

Udpegede repræsentanter/kontaktpersoner har deltaget i møder i Ringkøbing-Skjern Kommunes Grønt Råd, Naturstyrelsen Blåvandshuks brugerråd og Danmarks Naturfredningsforenings repræsentantskab. Der har ikke været holdt møde kommunens Plejeudvalg for Værnengene.

Samarbejde med myndigheder m.v.

DN har i almindelighed været tilfreds med kommunens administration af lovgivning vedrørende natur og miljø, idet de fleste afgørelser og beslutninger ikke giver anledning til påklage eller bemærkninger.

Kommunen har derimod heller ikke i 2016 været imødekommende overfor DN's synspunkter m.h.t. forvaltningen af de fredede arealer på Værnengene, og planlægning/etablering af biogasanlæg og vindmølleparker.

DN tog i 2015 initiativ til et fornyet samarbejde med kommunen om forvaltningen og plejen af de private fredede arealer på grundlag af de udspil som afdelingen har fremlagt tidligere. Initiativet har dog ikke ført til et konkret samarbejde endnu.

Forvaltningen følger normalt, men ikke altid lige hurtigt, op på de sager som DN rejser om mulige ulovlige forhold, og sagernes afslutning trækker ofte i langdrag.

DN har samarbejdet med Naturstyrelsen i forbindelse med brugerrådene for Blåvandshuk og Vestjylland, ved pleje af et fredet areal på Holmsland Klit og ved en tur til og pleje af Øster Lem Hede.

Kommuneplanlægning.

Via Grønt Råd er DN blevet orienteret om kommunens oplæg til revision af kommuneplanen, herunder udkast til ”Grønt Danmarkskort”.

DN har tidligere kommenteret kommunens grundlag for kommuneplanlægningen, nemlig Politikker (mobilitet, bæredygtighed, fritidsliv, byer) og Planstrategi ”Naturens Rige” og påpeget den manglende sammenhæng med beskyttelsen af naturværdierne i kommunen, da disse fortrinsvis ses som grundlag for udnyttelse på bekostning af beskyttelse.

Energiplanlægning.

Kommunen har stadig ikke som anbefalet af DN revideret den tidligere temaplan for vindmøller, men har vedtaget, at et antal projekter kunne fortsætte planlægningen, også selv om de tidligere har været afvist. Andre mølleprojekter har ikke fået kommunens anbefaling.

DN har igen udtalt sig imod en udvidelse af mølleparken syd for Lønborg Hede og etablering af en ny møllepark i skov ved Hoven. DN har ikke haft indvendinger mod etablering af testmøller ved Sdr. Vium-Lyne, men udtalt sig imod, at møllerne opstilles før 10 ældre møller i samme område er fjernet. I et læserbrev og et en tv-udsendelse har DN støttet de lokale protester mod flere vindmøller i den sydlige del af kommunen omkring Sdr. Vium.

DN har via læserbrev og deltagelse i TV debat givet udtryk for, at evt. havvindmøller bør placeres direkte udfør Hvide Sande eller i en afstand på mindst 20 km. fra kysten.

Kommunen har fastholdt sin planlægning og godkendelse af decentrale biogasanlæg imod DN's anbefaling om etablering af færre og større anlæg med mulighed for opgradering til naturgaskvalitet.

Grønt Råd.

DN afdelingen har deltaget i 3 møder i kommunens Grønt Råd.

De vigtigste emner har været:

Grønt Danmarkskort. Kommunen har fremlagt udkast til drøftelse. DN vil udarbejde ændringsforslag med henblik på høringssvar efter konsultation med sekretariatet og offentligt møde i det nye år.

Nationalpark Skjern Å. Kommunen har fremlagt udkast til genoptagelse af planlægning af nationalpark. DN har orienteret sig om forslag fra Rune Engelbreth og afventer nærmere information fra sekretariatet angående DN's generelle holdning til nationalparken, herunder udpegning af nye.

§3 vandløb. DN har i fortsættelse af drøftelser i Grønt råd holdt møder med forvaltningen om kommunens ønsker om ændringer. Forvaltningen har ikke imødekommet DN ønsker om bedre dokumentation for udtagning af vandløb, men tilføjet enkelte mindre vandløb og efterfølgende sendt ændringsforslag i offentlig høring.

Slåning af vejrabatter og grøfter. DN har i fortsættelse af drøftelser i Grønt Råd deltaget i en arbejdsgruppe med henblik på en bedre tilrettelæggelse af kommunens slåning af rabatter og grøfter langs kommunevejene, så der tages mere hensyn til plante- og dyreliv.

Værnengene.

DN indbragte i 2014 en sag for EU med bl.a. krav om, at både staten og kommunen påtager sig ansvaret for at leve op til de internationale krav i.h.t. Natura 2000 (forbedringer af naturværdierne og ikke forringelser).

I 2015 påklagede DN en sag om §3 beskyttelse, hvor klagenævnet gav DN medhold. Lodsejerne har efterfølgende indklaget klagenævnets afgørelse for Landsretten, som har givet klagenævnet medhold. Sagen er påklaget til højesteret af lodsejerne.

DN har nøje fulgt driften i området og påtalt aktiviteter som f.eks. for tidlig græsslet, omlægning og gødskning og rejst sag overfor Statsforvaltningen om kommunens manglende indsats for at leve op til lovgivningen.

Nye møder i det nedsatte Plejeudvalg for Værnengene afventer det endelige resultat af lodsejernes sag ved domstolene.

Fredede og beskyttede arealer.

DN tog i 2015 initiativ til et samarbejde med kommunen om forvaltningen og plejen af og adgangen til de private fredede arealer på grundlag af de udspil som afdelingen har fremlagt tidligere.

Kommunen har givet udtryk for interesse for et vist samarbejde, men uden at der indtil nu er kommet noget konkret ud af det.

Derimod er der igangsat et samarbejde med Naturstyrelsen Blåvandshuk og Vestjylland om pleje af fredede og beskyttede arealer.

Dejbjerg Hede og Rejkær Sande. Et nærmere samarbejde om pleje og information har været drøftet, men forventes først aftalt nærmere i det kommende år.

Øster Lem Hede. Naturstyrelsen Vestjylland har afbrændt en del af heden og iværksat afgræsning med en stor fåreflok. DN har indgået aftale om pleje af heden med optrækning og nedsavning af selvsået opvækst og reetablering af stier, igangsat i efteråret efter afholdelse af tur i foråret.

Hegnet, Holmsland Klit. Efter anmodning fra DN har Naturstyrelsen Blåvandshuk iværksat pleje af det fredede areal, og bl.a. indhegnet et areal og indsat græssende dyr til at holde plantevæksten lav.

Stier i Hoverdal Plantage. DN medvirken til udbedring af stier og pleje af beskyttede arealer har været drøftet med Naturstyrelsen Vestjylland. Udsat til 2017.

Borris Hede. Forsvaret har med DN's anbefaling iværksat pleje og rydninger af bevoksninger. DN har sendt høringssvar til den fremlagte revision af driftsplanen for heden.?

Adgang til strandene for handicappede. DN har i anledning af en konkret sag henvendt sig til kommunen med forslag om en nærmere planlægning af forbedringer af adgangen til havet.

Registrering af rødlistearter. Efter opfordring fra kommunen vil DN medvirke positivt til registreringer på www.fugleognatur.dk.

Bekæmpelse af lysesiv, Vest Stadil Fjord. På foranledning af en lokal henvendelse har DN afholdt et møde med repræsentanter for lodsejere, Naturstyrelsen og kommunen om bekæmpelse af lysesiv og fremlagt et oplæg til forsøg med underskæring til Naturstyrelsen og kommunen. Det er p.t. uklart om sådanne forsøg vil blive gennemført.

Naturstyrelsens brugerråd.

DN afdelingen er repræsenteret i brugerrådene for Blåvandshuk Nord og Vestjylland og i specielle brugerråd for Skjern Enge og Vest Stadil fjord.

Blåvandshuk. Der har været afholdt et møde om driften af naturstyrelsens arealer. På mødet udtalte DN sig imod etablering af bro og sti over Nymindestrømmen. Der er indkaldt til yderligere et møde. DN er repræsenteret i brugergruppen for Skjern Enge.

Vestjylland. Der har været afholdt et offentligt møde og et brugerrådsmøde, hvor DN Struer har deltaget på fælles vegne. DN er ved en fejltagelse ikke blevet indkaldt til møde i brugergruppen for Vest Stadil Fjord om forbedringer af driften, men har efterfølgende fået tilsendt referat af mødet bilagt plan for forbedringer af driften af engene.

Nyhedsbrev og hjemmeside.

Afdelingen har udsendt 6 elektroniske nyhedsbreve til medlemmerne i kommunerne om arrangementer og aktuelle sager.

En ny hjemmeside er udarbejdet.

Pressen

DN afdelingen har skrevet 4 læserbreve og blevet interviewet til en større artikel.

Kystnære havvindmøller ud for Holmsland Klit. Et læserbrev er optaget i Dagbladet med forslag til et kompromis ved at placere møllerne direkte ud for Hvide Sande (i stedet for de fremlagte

forslag mellem Nr. Lyngvig og Søndervig). I en DR tv-udsendelse har DN ønsket møllerne placeret mindst 20 km. fra kysten.

Vindmølleparker i den sydlige del af kommunen. To læserbreve er optaget i Dagbladet, det ene om nye testmøller ved Sdr. Vium og det andet med støtte til den omfattende modstand mod nye møller, herunder udvidelse af møllerparken ved Lønborg Hede. I en TV MidtVest udsendelse har DN redegjort for sine synspunkter.

Værnengene. I en artikel i Politiken interviewes DN og lodsejere om modsætningerne m.h.t. driften af engene. DN redegør for kritikken af kommunens administration under henvisning lodsejeres omlægninger og for tidlige græsslet og Klagenævnets og Landsrettens afgørelser.

Bagges Dæmning. Et læserbrev er optaget i Dagbladet med ros til kommunen og omtale af DN's initiativ til etableringen af stier og broer. (Senere kritik af manglende styring af bilkørsel.)

Projekter

Afdelingen har modtaget tilsagn om tilskud på i alt 97.000 kr. fra DN/Velux Fonden Grønt Guld til følgende projekter, hvor DN medlemmer og andre 60+ere udfører frivilligt arbejde for naturbeskyttelse og friluftsliv:

Bundsæk. Tilskud til materialer og værktøj/redskaber til indhegning af DN Naturfonds areal med henblik på afgræsning i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum. Indhegningen er gennemført i forlængelse af DN hidtidige frivillige arbejde med rydning af nåletræer m.v. på arealer og etablering af stier.

Øster Lem Hede og andre fredede arealer. Tilskud til indkøb og slåmaskine, træoptrækkere, buskryddere og trailer til naturpleje og etablering/vedligeholdelse af stier m.v. Arbejdet er igangsat på Øster Lem Hede efter aftale med Naturstyrelsen Vestjylland, 3 arbejdsdage og et besøg af skoleklasser fra Højmark Skole.

Stadil Kirkeby. Tilskud til køb af materialer til etablering af sti mellem kirkepladsen og broen over Madum Å og til info-tavler. Etableringen af stien er påbegyndt og forventes færdig i begyndelsen af det nye år.

Afdelingen har desuden været involveret i følgende:

Troldbanke. Afdelingen har indstillet til Danmarks Naturfond at erhverve det fredede areal med oldtidsagre.

Skjern Ådalen. Afdelingen er ved at undersøge mulighederne for at udarbejde og finansiere af korte film om attraktive naturværdier med henblik på undervisning, bosiddende og turister.

Kommunens bekæmpelse af skarv i Skjern Åsystemet. DN har afvist at deltage i kommunens beskydning og bortskræmning af skarv ved Skjern Å m.v., bl.a. under henvisning til at laksebestanden er stigende.

Arrangementer

Afdelingen har arrangeret en demonstration, et foredrag og 3 ture med i alt ca. 200 deltagere og derudover deltaget i ture m.v. tilrettelagt af andre.

Demonstration ved Rådhuset i Ringkøbing som led i DN's kampagne mod regeringens planer om bedre muligheder for bebyggelse m.v. i de kystnære områder. Der blev tændt bål og holdt tale for ca. 85 deltagere.

Foredrag på Skjern Vindmølle om Nationalpark Thy ved DN formand Ib Nord og erfaringer med planlægning, organisering, arealdrift, faciliteter, formidling og samarbejde for ca. 25 deltagere.

Tur til Øster Lem Hede i samarbejde med Naturstyrelsen Vestjylland og Lystbækgård om afbrænding af heden, fåregræsning og rydning af selvsåede træer og buske, og om jernalderagre og deres beskyttelse og pleje. Ca. 15 deltagere.

Tur til Hegnet, Holmsland Klit i samarbejde med Naturstyrelsen Blåvandshuk om plantelivet og plejen af arealet med græsning m.v. Ca. 25 deltagere.

Kronhjortetur til Borris Hede i samarbejde med Borris Skydeterræn, i bus på det militære øvelsesareal med smagsprøver på hjortekød. Ca. 45 deltagere.

Svampetur i Bundsbæk og Dejbjerg Plantage i samarbejde med svampeforeningen. Ca. 30 deltagere.

Åben Ådal arrangementer i Skjern Ådalen i samarbejde med ornitologisk forening. 10 arrangementer med i alt ca. 500 deltagere.

Skovens Dag i Momhøje Plantage arrangeret af kommunen, hvor DN havde en ”stand” om Naturcheck. 7 familier blev instrueret i app’en.

Øko-høstmarked ved Vestjyllands Højskole arrangeret af Forundringens Have, hvor DN havde en stand sammen med svampeforeningen. Ca. 130 besøgte standen.

Hørings svar

Afdelingen har gennemset kommunens fremlagte forslag til kommuneplantillæg, lokalplaner og VVM redegørelser.

De fleste har ikke givet anledning til bemærkninger. I 10? tilfælde er der sendt høringssvar med henstilling om ændringer til kommunens planlægning. DNs høringssvar i 2015 til kommunens Planstrategi m.v. og regionens Råstofplan har ikke givet anledning til ændringer. I 3 tilfælde er høringssvar fulgt op af læserbreve.

Surf Village i Hvide Sande (debatoplæg). Etablering af 35 hytter +fællesbygninger. DN: Kan ikke anbefales. Beslaglægger et af byens få friarealer, omfattet af §3, Strandbyggelinie, værdifuldt landskab og kystnærhedszone.

Mad- og naturskole ved Bundsbæk (debatoplæg). DN: Bebyggelse bør placeres skånsomt i skov. Bygninger ikke over 6 m høje. Shelters bør placeres sammen med andre bygninger. Projektet er i venteposition.

6-8 vindmøller ved Påbøl/Hoven (debatoplæg). DN: Kan ikke acceptere opstilling i fredskov - derfor færre møller.

Videbæk Biogas v. Trøstrup (lokalplanforslag). DN: Foreslår transport af råmasse/afgasset masse transporteret i rør mellem biogasanlæg og mejerierne. Anbefaler ikke brug af energiafgrøder.

KRAFT - oplevelsescenter ved Ringkøbing (debatoplæg). DN: Anbefaler at bygningen placeres så tæt på Skelbækken og jernbanen som muligt. Er imod høje og dominerende attraktioner, der overstiger ringvoldens højde, heller ikke i form af belyste landmarks eller de foreslåede 150 m høje udsigtstårne. Anbefaler at arealerne uden for ringvolden alene bør bruges til nødvendige vejanlæg, parkering, stianlæg, mindre legepladser og til formidling af ”forskellige naturtemaer som åbent land, skov, vand og bynær natur.

Bebyggelse ved Troldbjerget i Hvide Sande (debatoplæg). DN: Kan ikke anbefales, da projektet beslaglægger et af byens meget benyttede friarealer.

Vindmøller syd for Lønborg Hede (debatoplæg). Antallet af møller planlægges udvidet fra 7 til 20. DN: Kan ikke anbefales. Vil forringe naturen i en grad, så Lønborg Hede mister værdi som del af en evt. kommende nationalpark. Vil sammen med andre mølleprojekter ændre et stort område til teknisk landskab. Fulgt op af læserbrev.

Generel lempelse af krav til byggeri i "uplanlagte" sommerhusområder (debatoplæg). Bebyggelsesprocent øges fra 10% til 15%. Husenes størrelse øges fra 120 m² til 180 m². DN: Kommunen opfordres til at fastholde de gældende bestemmelser og først gennem lokalplaner for hvert enkelt område tage konkret stilling til mulighederne for byggeriets omfang og størrelsen af parceller, så området ikke bliver overbelastet æstetisk eller i forhold til naturen og naboerne.

3 testmøller mellem Sdr. Vium og Lyne (lokalplanforslag). Kommunen vil tillade 3 møller ca. 1 km fra eksisterende park på 10 møller. DN: Kan kun acceptere de nye møller, efter at eksisterende møller er fjernet og på betingelse af, at de nye møller flyttes væk fra arealer med beskyttet natur. Fulgt op af læserbrev. Sagen tages op af kommunen til ny overvejelse om testmøller.

Driftsplan for Borris Hede. Forsvaret ønsker ændringer af driftsplanen med henblik på naturforbedringer, bl.a. etablering af nye søer, udsætning af bæver og pleje af kronhjortebestand, og med henblik på nye skydeanlæg. DN: Har bl.a. taget forbehold overfor etablering af søer i §3 områder og militære aktiviteter i/i nærheden af et større moseområde af hensyn til traner og rastende kærhøge, og anbefalet indhegning af kron dyr til pleje af enge langs Omme Å.

Ændringer af §3 beskyttede vandløb. Har været drøftet med kommunen på grundlag af ændringsforslag fra DN og med opfordring til bedre dokumentation for fjernelse af beskyttelsen af et større antal afvandingskanaler o.lign. Høringssvar til det kommunens ændrede forslag blev ikke fremsendt i tide på grund af en misforståelse.

Etablering af krebsedambrug. DN har efter et møde med kommunen tilkendegivet positiv oldning til omdannelse af et nedlagt ørreddambrug til krebseavl på betingelse af bl.a. vandtilførsel uden opstemning, ingen udledning til vandløb og lavt forbrug af foderstoffer.

Oprensning af mølledam. DN har efter møde med kommunen tilkendegivet positiv holdning til oprensning af dam ved Bundsbæk Mølle på betingelse af bl.a. valg af sted for opsamlet slam, hvor der ikke er §3 beskyttet areal, eller hvor det gør mindst skade på §3 beskyttet areal, og ingen udledning af opslemmet slam til bækken.

Byggeri ved Stauning Whisky. DN har efter henvendelse fra kommunen og ansøgeren tilkendegivet positiv holdning til begrænset ny bebyggelse og henvist yderligere bebyggelse til erhvervsområde.

Bekæmpelse af Skarv. DN har udtalt sig imod kommunens plan for beskydning af Skarv bl.a. ved Skjern Å til beskyttelse af lakseyngel og imod Aarhus Universitets udspil til et tilhørende forskningsprojekt. Kommunens plan for beskydning af skarv er delvis iværksat, mens universitetets forskningsprojekt er opgivet p.gr.a. manglende finansiering.

§3 registrerede arealer på Værnengene. Tidligere klage til EU, høringssvar til opdatering, anmeldelse af omlægning af enge m.v. i flere sager og påklage af kommunal afgørelse i konkret

sag, hvor DN har fået medhold i Klagenævnet og Landsretten (afventer afgørelse i Højesteret), og nu fulgt op af klage over kommunens administration til Statsforvaltningen.

Havvindmøllepark ud for Holmsland Klit. Høringssvar i 2015 er fulgt op af læserbreve. Folketinget har indgået forlig om kystnær placering af møllepark.

Kommunens Planstrategi "Naturens Rige" og 4 "Politikker". Høringssvar i 2015 har ikke ført til ændringer.

Råstofplan. Høringssvar i 2015 har ikke ført til ændringer.

Påklagede sager

DN har gennemset kommunale og statslige afgørelse i.h.t. lovgivningen om natur- og miljøbeskyttelse, bebyggelse, landbrugsdrift, skovplantning, vandindvinding, spildvandudledning, grusgravning m.v.

DN har ikke haft indvendinger mod langt de fleste af disse afgørelser.

I et begrænset antal tilfælde har DN dog fundet det nødvendigt at anmode Naturklagenævnet om at tage stilling til om intentioner og regler i lovgivningen er fulgt i forbindelse med givne tilladelser.

Antallet af påklagede sager er igen i år lavt i forhold til tidligere år, i alt 9 nye sager i 2016. Af disse sager er 1 sag hjemtaget af kommunen til fornyet behandling og en påklage trukket tilbage.

Af tidligere påklagede sager har DN fået medhold i 2 sager, tabt 1 sag, mens 3 sager er trukket tilbage bl.a. som følge af ændringer.

Følgende sager er afgjort eller verserende i 2016:

Nyt helårshus i det åbne land ved Gl. Landevej vest for Videbæk. Landzonetilladelse i strid med planloven. Påklaget (december 2015). Ingen afgørelse fra Klagenævnet.

Nyt helårshus på nedlagt landbrugsejendom Gl. Dejbjergvej. Landzonetilladelse til placering i stor afstand fra eksisterende bygninger og højt i landskabet. Efter påklage blev placeringen ændret og påklagen frafaldet.

Etablering af bro og sti over Nymindestrømmen. Kommunens ansøgning til Kystdirektoratet om tilladelse til anlæg på søterritoriet og dispensation fra kystbeskyttelse påklaget. Ingen afgørelse fra Klagenævnet. Fulgt op af henvendelse til kommunen om at tage projektet af bordet og forhandle med Varde Kommune om stiforløb gennem Nymindegab.

Oprensning/reablering af vandhuller i mose ved Hover Å i Hee. Naturbeskyttelsesloven, §3 tilladelse. Påklaget, da projektet medfører forringelser og ingen forbedringer af biotopen. Ingen afgørelse fra Klagenævnet.

Etablering af kreatursti ved Tarm Møllebæk. Naturbeskyttelsesloven, §3 tilladelse. Påklaget, da projektet medfører forringelser og ingen forbedringer af biotopen. Ingen afgørelse fra klagenævnet.

To husdyrbrug. Miljøloven, tillægsgodkendelser. Påklaget da merbelastning/påvirkning med den luftbårne kvælstofbelastning overskrider 1 kg./n/ha./år på § 3 natur. Den ene påklage trukket tilbage. Ingen afgørelse fra Klagenævnet.

Tilladelse til vandindvinding. Vandindvindingsloven. Påklaget da der i perioden 2002-2004 er forsvundet en § 3 sø i umiddelbar nærhed (ca. 40m). Ingen afgørelse fra Klagenævnet.

Tilladelse til vandindvinding. Vandindvindingsloven. Påklaget da boringen vil påvirke et vandløb der i forvejen er overudnyttet (ca. 45%) med yderligere 2,4%. Kommunen har hjemtaget sagen til fornyet behandling.

Etablering af velfærdsbygning til svinefarm på Holmsland. Påklaget af DN i 2015. Status uafklaret

Bomme i fredet klitområde. Kommunen har givet lodsejer tilladelse til at bibeholde ulovligt opsatte bomme til forhindring af bilkørsel på betingelse af etablering af sti udenom bomme og skiltning om tilladelse til gående og cyklende færdsel. Påklaget 2015 med anbefaling af, at bomme og skiltning placeres ved offentlig vej og ikke i beskyttede og fredede områder ved skel til de enkelte ejendomme. Fredningsnævnet har fulgt DN's indstilling og beslutningen er påklaget af ansøgeren. Ingen afgørelse fra klagenævnet.

Bekæmpelse af hybenroser i Husby Klit. Kommunen har tilladt bekæmpelse med round up. Påklaget i 2015. Naturstyrelsen har efterfølgende igangsat forsøg med indhegning og afgræsning med geder.

Udspreddning af slam fra Rækker Møllesø i plantager. Kommunen har givet sig selv tilladelse. Påklaget i 2015 på grund af risiko for nedsivning af tungmetaller på sur jordbund i områder af interesse for vandindvinding. Tilladelse trukket tilbage.

Tilladelse til jagtlytte Rejkær Sande. Påklaget af DN 2015. Status uafklaret.

Husstandsvindmølle ved Øster Lem Hede. Dispensation til etablering af mølle i åbent højtliggende landskab med gravhøje og fredet hede. Påklaget af DN i 2015. Tabt.

Omlægning af §3 beskyttet eng på Værnengene. Tilladelse til omlægning. DN fik medhold af Klagenævnet i, at engen var §3 beskyttet, da engen før fredning og MVJ tilskud var §3 beskyttet. Omlægning kræver derfor dispensation. Landsretten har givet Klagenævnet medhold. Sagen afventer Højesterets afgørelse.

Energipoppel ved Borris Hede. Påklaget tidligere. Ansøgning ændret til energipil og tilladelse givet på betingelser om afstand til mose og intervaller for afdrift. Påklage trukket tilbage.

Etablering af fredsskov, Præstegården, Thorsted: Dispensation fra åbeskyttelseslinje. Påklaget tidligere. Status uafklaret

Henvendelse fra borgere og rejsning af sager

Afdelingen får med mellemrum henvendelser fra borgere om forhold, som de mener er uheldige og muligvis ulovlige. Forholdene bliver undersøgt, bl.a. ved henvendelse til kommunen angående evt. tilladelser og vurderinger i forhold til lovgivningen.

Flere sager som er rejst i de foregående år er endnu ikke afsluttede, idet sagsbehandlingen af rejste sager ofte tager lang tid.

I tilfælde hvor kommunens tilsyn ikke fører til acceptable krav om lovliggørelse, kan DN desværre ikke påklage kommunes afgørelser (fastslået af Naturklagenævnet), hvilket må anses for en betydelig mangel ved lovgivningen.

Følgende sager er afsluttet eller verserende i 2016, idet de 6 førstnævnte er rejst i år:

Bilkørsel til Bagges Dæmning. Rejst sammen med DOF og jagtforeninger overfor kommunen p.gr.a. manglende styring af uvedkommende kørsel til dæmningen.

Opdyrkning af §3 beskyttet eng på Værnengene/Gammelværn. Kommunen har påbudt retablering af arealet.

Jorddeponi ved Tarm Møllebæk. Rejst overfor kommunen, da arealet ligger inden for åbeskyttelselinjen. Sml. sag om kreatursti.

Beplantning omkring husdyrbrug, Votkærvej. Beplantning ikke gennemført i overensstemmelse med betingelse for miljøgodkendelse. Kommunen gentaget krav om beplantning.

Lukning af stiadgang til Hindø. Opfordring sammen med DOF og lokale foreninger til kommunen om at sikre adgangen til øen på grund af ejerens lukning af bro som følge af ødelæggelser.

Oprensning af bæk i Lyne Kær. Kraftig opgravning og spredning af materialet i §3 beskyttet mose. Rejst overfor kommunen.

Udpegning af nye §3 arealer. DN har anmodet om at blive orienteret om status for kommunens gennemgang af de arealer, som staten har angivet som nye §3 beskyttede områder. Kommunen har ikke orienteret DN om den igangværende sagsbehandling.

Rydning af fredsskov ved Klausievej. Rejst af DN overfor Naturstyrelsen i 2015. Status uafklaret.

Drift af §3 beskyttede overdrev og heder ved Klausievej. Rejst af DN i 2015. Afgrænsning af beskyttede arealer ændret, idet kommunen vurderer at der ikke har været tale om ulovlig dyrkning.

Sprøjtning ved markvandingsboring i Stoutrup. Rejst af DN i 2015. Kommunen har ført tilsyn og varslet påbud om lukning af boring. Sprøjtning ved boring ophørt.

Skiltning ved Borrislejren. Rejst af DN i 2015 med forslag om ændringer. Kommunen har forhandlet med forsvaret og fundet en rimelig løsning.

Opfyldning af sø i Lilleby. Rejst af DN i 2014. Kommunen har pålagt ejeren retablering af søen, men sagen er endnu ikke afsluttet.

Losseplads i Velling Mærsk. Rejst af DN i 2014. Kommunen har givet påbud om fjernelse af affald. Deadline overtrådt og udsat. Kommunen har politianmeldt ejeren, men sagen er endnu ikke afsluttet.

Tennisbane Holmsland Klit. Gammel sag rejst af DN. Efter rykning har kommunen givet endeligt påbud om fjernelse. Ejeren har påklaget påbuddet til klagenævnet. Sagen ikke afgjort.

Overgræsning af §3 beskyttede arealer ved Vinterlejegård Holmsland. Gammel sag rejst af DN efterfulgt af kommunens påbud om retablering/begrænset græsning. Påbud er ikke fulgt. Ny aftale indgået mellem ejer og kommune med meget begrænset virkning. Kommunens manglende påbud og den indgåede aftale kan desværre ikke påklages. DN har forhørt sig om resultater af den indgåede aftale, men ikke fået svar.

Omlægning m.v. af enge og oprensning af vandløb på Værnengene. Nye sager er rejst af DN overfor kommunen i takt med nye observationer af pløjninger m.v. DN har tidligere rejst sager

overfor Naturstyrelsen og EU og senest anmeldt kommunens administration til Statsforvaltningen. Sml. klage over konkret sag.

Rydning af dige Lodbjerg Hede. Forelagt kommunen og videresendt til Kulturarvsstyrelsen. Er endnu ikke behandlet af Kulturarvsstyrelsen (efter 5 år). Krav om retablering er blevet fulgt.

Opsætning af videoovervågning ved vindmøller ved Lønborg Hede. Rejst af DN i 2014.

Kommunen har fremsendt sagen til høring af politiet, men har ikke svaret på DN's henvendelse. Der er stadig videoovervågningskameraer samt skilt med info om overvågningen. Status uadklaret.